

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Михаела Недялкова, Институт по биоразнообразие и екосистемни
изследвания, Българска академия на науките, гр. София

Относно: кандидатурата на д-р Хелиана Иржи Дундарова за конкурс за академична длъжност "доцент" по научна специалност „Зоология“ за нуждите на отдел "Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология", секция "Екология на съобществата и консервационна биология" към ИБЕИ-БАН, обявен в Държавен Вестник, бр. 66/06.08.2024 г.

В обявения конкурс участва един кандидат - д-р Хелиана Иржи Дундарова, гл. асистент в секция "Биомониторинг и екологичен риск" в отдел "Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология". Документите на кандидата, представени за участие в конкурса са в съответствие със ЗРАСБ и Правилника за неговото прилагане, както и с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИБЕИ - БАН.

1. Обща информация

Гл. асистент д-р Хелиана Иржи Дундарова завършва бакалавърска степен по биология в Биологически факултет на СУ "Св. Климент Охридски" през 2007 г. През 2011 г. получава магистърска степен в областта на хироптерологията в Катедра Зоология на Природонаучния факултет на Карловия университет в Прага, Чехия. През 2013 г. е зачислена като редовен докторант в ИБЕИ-БАН и през 2018 г. защитава докторска дисертация на тема: „Молекулярна филогения на морфо-групата: *Myotis mystacinus* (Chiroptera: Vespertilionidae) на Балканския полуостров“. От тогава и до момента тя работи като главен асистент в секция Екология на съобществата и консервационна биология“ в ИБЕИ-БАН.

2. Наукометрични показатели

Според представената справка кандидатът участва в конкурса с общо 23 публикации по-голяма част от които е реферирани и индексирани списания с импакт фактор и импакт ранг. Те са разпределени в групи «В» и «Г» както следва: в група «В» - 6 бр. от които 3 в Q1, 2 в Q2 и 1 в Q4, с което кандидатът изпълнява изискуемите 100 точки по този показател, като събира 127 точки. Критериите по показател «Г» са изпълнени с 13 публикации, от които 5 в Q1, 2 в Q2, 2 в Q3 и 2 в Q4 и 2 с SJR без IF. Събрани са общо 239 точки при минимум 220. Представените публикации са напълно достатъчни за изпълнение на този критерий, като кандидатът дори превишава необходимите изисквания по този показател.

Представени са 38 цитирания в списания с IF, което също надвишава изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИБЕИ – БАН.

3. Основни направления в изследователската работа на кандидата и най-важни научни приноси.

Всички представени публикации на кандидата напълно отговарят на научната специалност „зоология“, по която е обявен конкурсът за академична длъжност “доцент”.

Основните тематични направления, в които се развива научно-изследователската дейност на кандидата обхващат актуални и все още не добре проучени области на хироптерологията, насочени предимно към пещеролюбивите видове прилепи, техния лисавирусен товар и свързаните с тях подземни и алпийски местообитания в България и централна Азия. Основните приноси могат да бъдат обособени в 5 основни направления:

1. *Ролята на пещеролюбивите видове прилепи като вектор и резервоар на европейски вируси на бяс.* За първи път е предложена хипотеза за разпространение на лисавируси от филогрупа II в Европа, чрез контактната зона на две зоогеографски области: Палеарктика и Етиопия. Открити са антитела срещу бяс в популациите на пещеролюбиви видове прилепи в България, чрез използването на два кита за ELISA.
2. *Таксономични изследвания на прилепите в Южен Казахстан и техните ектопаразити.* За първи път са описани женската, мъжката и протонимфата на

Spinturnix otonycterisi от екземпляри, събрани от рядко улавяния Туркестански дългоух прилеп (*Otonycteris leucophaea*) в южен Казахстан. Представен е и ключ за определяне на видовете от род *Spinturnix*, съобщени от Казахстан. До този момент, са известни само единични находки на Туркестанския дългоух прилеп в централна Азия и статуса на вида е с неизвестни популационни тенденции.

3. *Подземните местообитания като основна единица за опазване на уязвимите прилепни колонии в югозападен Киргизстан.* За първи път извън тропиците е направена оценката на числеността на прилепите, видовото разнообразие и приоритета за опазване с помощта на индекса за уязвимост на пещерите (BCVI) в подземни местообитания в югозападен Киргизстан. Установено е, че два подземни обекта са силно застрашени и се нуждаят от опазване. За първи път е установена размножителна колония на *Rhinolophus lepidus* в Киргизстан, който погрешно е бил определян досега като *R. hipposideros*.
4. *Екология и таксономия на прилепите в алпийската зона на Пирин планина.* От общо 33 вида прилепи у нас, в циркуса на Бански Суходол са установени 20 вида, което е около 2/3 от българската прилепна фауна. Записването и анализът на ултразвукови сигнали се оказва най добрият начин за установяване на разнообразието от ръкокрили в алпийската зона. Установено е, че *Vespertilio murinus* и *Tadarida teniotis* съставляват повече от 60 % от видовото разнообразие на прилепи в района. Регистрацията на *Eptesicus nilssonii* представлява значителен фаунистичен успех.
5. *Филогеография на прилепи видове двойници.* Направена е мултилокусна филогеография в предполагаемата симпатрична зона на *M. mystacinus* и *M. davidii*, които са видовете двойници от морфо-групата на *Myotis mystacinus*. Установено е, че *M. mystacinus* и *M. davidii* са еволюирали в алопатрия и са влезли във вторичен контакт по време на разширяването на ареала си след последния ледников период.

4. Допълнителни дейности

В допълнение към материалите за конкурса е представен списък с участия на кандидата в международни и национални научни форуми, които допълват облика на д-р Дундарова като утвърден, активен и международно признат учен. Професионалните умения на кандидата проличават ясно и от нейната проектна дейност. Към момента д-р Дундарова е била ръководител на 5 научни проекта.

5. Заключение

На основание на представените по конкурса документи от гл. ас. д-р Хелиана Дундарова убедено считам, че тя напълно отговаря, а по някои показатели и надхвърля критериите за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на ЗРАСБ, Правилника в БАН и Правилника в ИБЕИ - БАН. Изследователският ѝ профил напълно отговаря на очакванията за обявената длъжност. Направлението, в което работи е важно и перспективно за развитието на ИБЕИ – БАН и с голямо научно и научно-приложно значение. Убедено препоръчвам на членовете на Научното жури да подкрепят избора на гл. ас. д-р Хелиана Дундарова за академичната длъжност „Доцент“ по научно направление: 4.3. „Биологични науки“, научна специалност „Зоология“ за нуждите на ИБЕИ – БАН.

13. 11. 2024 г.

гр. София

Изготвил становището:

/ доц. д-р Михаела Недялкова/